16.10.2018 104/03.00.00.00/2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta

**HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE RAIDELIIKENNELAISTA JA LAISTA LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 105/2018)**

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle raideliikennelaista ja laista liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi raideliikennelaki, joka korvaisi voimassa olevan rautatielain ja kaupunkiraideliikenteestä annetun lain. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksellä pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin neljänteen rautatiepakettiin sisältyvät säädökset ja toteutetaan samalla rautatielainsäädännön kokonaisuudistus. Euroopan unionin neljäs rautatiepaketti edellyttää, että kotimaan henkilöliikennepalvelujen tarjontaan turvataan avoin markkinoillepääsy.

HSL haluaa kiittää Liikenne- ja viestintävaliokuntaa asiantuntijalausunnon pyytämisestä.

*Lausunnossaan HSL toteaa seuraavaa:*

Raideliikennelain aikaisempaan lausuntoversioon nähden nyt lausuttavana olevaan lakiesitykseen on tehty markkinoiden avautumisen näkökulmasta positiivisia muutoksia.

HSL pitää erittäin tärkeänä avoimen markkinoillepääsyn turvaamista. Sekä HSL, että Liikenne- ja viestintäministeriö ovat kilpailuttamassa lähijunaliikennettä. Lakiehdotuksen yleisperusteluissa esitetään, että toimivaltaiset viranomaiset – liikenne- ja viestintäministeriö ja HSL – tekisivät yhteistyötä sopimusten mukaisten liikennejärjestelyjen kilpailuttamisessa, jotta henkilöliikennejärjestelyt sovitettaisiin

saumattomasti yhteen. HSL pitää tätä kannatettavana, jotta turvataan laajemman pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueen liikkuminen.

HSL:n kilpailutetun lähijunaliikenteen hankintamenettely on käynnissä ja neuvottelumenettelyyn on hyväksytty seitsemän ehdokasta. Kilpailutettavan liikenteen sopimus alkaa kesällä 2021.

Hallituksen elokuussa 2017 julkistama malli kilpailun avaamiseksi myös edellyttää, että kalustoon, kunnossapitopalveluihin, palvelupaikkoihin ja kiinteistöihin turvataan tasapuolinen pääsy kaikille rautatieyrityksille. Tämä edellyttää sitä, että nämä siirretään VR-Yhtymä Oy:stä kolmeen uuteen erilliseen valtionyhtiöön (kalustoyhtiö, kunnossapitoyhtiö ja kiinteistöyhtiö). HSL haluaa kiinnittää huomiota perustettavien yhtiöiden ohjaukseen ja vastuurajauksiin, jotta aidosti tasapuolinen toimintaympäristö voidaan taata.

Kaupunkiraideliikenteen sääntely siirtyy osaksi raideliikennelakia ja liikenteen palveluista annettua lakia, sääntelyn sisältöä ei perustelutekstin mukaan ehdotetulla raideliikennelailla esitetä muutettavaksi. Laki liikennepalveluista annetun lain muuttamisesta kuitenkin tuo uuden velvoitteen kaupunkiraideliikenteen harjoittajalle (lain II osa, 6 luku, 8§). Varautuminen poikkeusoloihin ja häiriöihin on sinällään tarpeellista myös kaupunkiraideliikenteessä, mutta viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) n:o 1371/2007 18 artiklaan tulee poistaa. Kyseinen asetus ei koske kaupunkiraideliikennettä eikä se ole sisällöltään soveltuva kaupunkiraideliikenteen sääntelyyn.

Kaupunkiraideliikenne eroaa järjestelmänä EU:n raideliikenneasetuksessa tarkoitetusta rautatieliikenteestä ja siten myös kaupunkiraideliikenteen varautumisen vaatimukset tulee suunnitella järjestelmän ominaispiirteet huomioiden. Asetuksen mukainen avunanto on kokonaisuutena epäselvä kaupunkiraideliikenteen kannalta. Osa kyseisen artiklan vaatimuksista toteutuu luonnollisena osana kaupunkiraideliikennejärjestelmää. Matkustajille tarjottavaksi ehdotettuja asioita on haastava nähdä tarkoituksenmukaisiksi täysin kaupunkiympäristössä tapahtuvassa liikenteessä.

Metroliikenteessä matkustajien siirtäminen junasta pois asemien välillä tulee turvallisuusnäkökohtien takia kyseeseen vain erittäin poikkeuksellisissa häiriötilanteissa. Vaihtoehtoisten kuljetuspalveluiden järjestäminen palvelun keskeytyessä ei voi myöskään olla operaattorin vastuulla kaupunkiraideliikenteessä, sillä järjestelmän kokonaisuuden

suunnittelu on alueen joukkoliikenteen tilaajan vastuulla. Monissa tapauksissa yhden liikennevälineen pidempikestoinen häiriö ei estä kaupunkiraideliikenteen toimintaa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
Toimitusjohtaja

TIEDOKSI Liikenne- ja viestintävaliokunta

Lisätietoja: ryhmäpäällikkö Johanna Wallin p. 050 337 5685 ja sopimuspäällikkö Tuomo Lankinen p. 040 662 1099

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 16.10.2018. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.